

Kose Vallavalitsus
Kose Vallavolikogu
Hariduse 1
Kose 75101

/kuupäev digiallkirjas/ nr 1-7/6

ETTEPANEKUD

Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool (edaspidi KULA) hoolekogu kogunes 22.11.2022, et läbi arutada Kose Vallavalitsuse poolt tellitud uuringut „Kose valla lasteaiakohtade korraldamise alternatiivid“ (edaspidi „Uuring“) (2). Uuringu tulemusel on majanduslikult kõige soodsam sulgeda KULA algkooli osa ja sinna sisse kolida lasteaiarühmad. Uuring on tekitanud Kose-Uuemõisa elanikes elava ja ka emotsionaalselt ülesse laetud olukorra. Hoolekogu keskendus selle Uuringu lahti mõtestamisel eelkõige faktidele, mis tulenevad Kose-Uuemõisa piirkonna ja ka naaberpiirkondade haridussüsteemist.

FAKTID.

1. Kose-Uuemõisa piirkondlik ala on: **Karla küla, Kose-Uuemõisa alevik, Krei küla, Kuivajõe küla, Tade küla**. Inimesi kokku 2021 aasta lõpu seisuga 1497 (1).
2. Ajalooliselt on lasteaiarühmade täituvus kogu vallas väga kõrge ja maksimumi piirimail just Kose-Uuemõisas (2).
3. Kose-Uuemõisa Lasteaed- Kool on hoonena projekteeritud lasteaiaks ja selle hoone kaks lasteaiarühmaruumi on hiljem ümber kohandatud algkooliks. Selle hoone projekteeritud **maksimumvõimsus on 155 last**. Hetkel on lasteasutuses **157 last**.
4. Õppeaastal 2023/2024 ületatakse hoone projekteeritud võimsus, haridusasutus läheb üle maksimum piiri ja saavutab taseme **167 last, mida pole kunagi ajaloos juhtunud**.
5. Õppeaastal 2023/2024 on juba lasteaiapooltel järjekorras 18 last, keda pole võimalik tänastes ruumitingimustes vastu võtta. See number on tänane teadmine, kuid järjekorras olevate laste arv võib veel tõusta, kuna uue õppeaasta alguseni on üle poole aasta. Lisades juurde teise välimooduli lasteaiale, lisandub veel tänaste teadmistega 18 last ja **ülekoormus suureneb veelgi ja tõuseb 185 lapseni**.
6. Vajadus kahe lasteaiamooduli järgi on olemas, et mahutada täna järjekorras olevad lasteaialapsed. Samas osutub peagi probleemiks algkooli suurus, kuna ca 4-5 aasta pärast **ei mahu kõik piirkonna lapsed kohalikku algkooli ära**, sõltuvalt aastast jääb välja hinnanguliselt 10-20 last. Kui ränne piirkonda jätkub, siis neid lapsi, kes meie algkooli ära ei mahu, tuleb aina juurde.
7. Õppeaastal 2021/2022 seadis hoolekogu laienemise tingimusteks territooriumi laiendamise, majaesise parkla ning kergliiklustee laiendamise ja nõuetele vastavusse viimise (3). Tegemist on laste turvalisuse küsimusega, kuna laste arvu suurenedes lisandub ka autosid ja lisanduvate laste osas tekib vajadus territooriumi suurendamiseks. **Hoolekogu ei ole nendest tingimusest käesolevaks hetkeks loobunud**. Kõiki neid töid ei ole käesolevaks hetkeks tehtud. Kooli pidaja on Kose Vallavalitsus. Kose Vallavolikogu on teinud otsuse ehitada Pargi tn kergliiklustee ja KULA esine parkla nõuetele vastavaks aastaks 2024. (6)
8. Kas Uuringu väide, et Kose-Uuemõisa piirkonda lisandub veel **450 inimest**, vastab tõele? (2) Kose-Uuemõisa piirkonda on elamuühikute ehitusõigus läbi detailplaneeringu (DP) välja antud või küsitud järgmistele arendustele (4): Kesk 27 – 25 ühikut (kortermaja), Saare tee 3 ja 5 – 6

ühikut, Keskvälja KÜ – 9 ühikut, Sutika – 52 ühikut (eramud ja ridaelamud), Männi – 8 ühikut, Puusepa – 11 ühikut, Oksa/Kalju – 3. Lisaks on veel eramukinnistuid, mis erinevate arenduste tulemusel on loodud ja kuhu ei ole veel maju peale ehitatud, neid on piirkonnas ca. 20tk. Pihlaka 1 kinnistul on hetkel DP menetluses ca 32ühikut, kinnistule planeeritakse ridaelamud. Lisaks on DP menetluses veel ca 7ha elamumaa pinda (Kruusamäe, Vana-Ehala, Vana-Hallikivi), kuhu eelduste kohaselt on võimalik rajada kuni 15 elamukinnistut. Kogu piirkonnas on hetkel olemas **ehitusõigus 134 elamuühikul** ja käimasolevate DP menetluste alusel on lähiajal juurde lisandumas veel ca 47ühikut. Kõik kokku seega **181 elamuühikut**. Sündimuskordaja on Kose vallas 6 viimase aasta statistika põhjal 1,9 (2). Potentsiaalne lisanduv rahva hulk on seega: $181 \times 1,9 + 2 \times 191 = 344 \text{ last} + 362 \text{ täiskasvanut} = 706 \text{ inimest}$. Seda numbrit ei saa võtta kindla tõena, kuna kõikidesse elamuühikutesse ei koli sisse inimesed, kes planeerivad omale perekonda ja lapsi, kuid suurusjärgu hindamiseks on see piisav, et aru saada, kas ja kui palju võiks piirkonda inimesi lisanduda. Millal elamuühikud täituvad inimestega, ei ole teada, kuid olemasolev statistika kinnitab, et oleme viimastel aastatel olnud rände B ja C olukorras (2).

9. Kose piirkonnas on hinnatud rände kasv 2,3 korda võimsamaks kui Kose-Uuemõisa piirkonnas. (2). **Pikka plaani, kuhu edaspidi mahutada ära Kose ja Kose-Uuemõisa põhikoolialised lapsed**, ei ole KULA hoolekogule esitatud.
10. Ei saa välistada, et edaspidi tekib Kose-Uuemõisa piirkonda läbi DP-de elamuühikuid juurde, kuna piirkonna maakasutusplaani (5) järgi on arvestatav osa maa-alast välja arendamata. See tähendab, et juba olemasolevatele elamuühikutele ja kohe tekkivatele elamuühikutele võib tulla lisa ka tulevikus.
11. Kosel, Orus ja Ardus on olemas täismõõtmetes spordihooned (pallisaal, jõusaal lisapinnad vms), Kosel isegi kaks, kuid **Kose-Uuemõisas ei ole üldse spordihoonet. Kose-Uuemõisa on inimeste arvu alusel suuruselt valla teine alevik** ja on jõulises kasvufaasis. Kose-Uuemõisas on olemas endise Kosejõe kooli pallisaal, mis ei ole täismõõtmetes, sellel puuduvad turvaalad ja hoone on amortiseerunud nii füüsiliselt kui moraalselt. See ei ole kasutuses ja kuulub pigem lammutamisele, kuna ei taga piirkonna inimeste vajadusi ega vasta kaasaja standarditele. Kose ja Oru saalid on juba praegusel hetkel täis ja vaba ruumi on peamiselt ebasoodsatel aegadel. **Kose-Uuemõisa piirkonna inimestel, seal hulgas lapsed, noored, täiskasvanud ja eakamad, puudub samaväärne ligipääs sportlikule eluviisile nagu on seda Kosel, Orus ja Ardus.**
12. Kose valla 2023-2026 eelarvestrateegiaga on kavandatud rohkem kui 1 miljoni suurused investeeringud haridussüsteemi Kosele, Orusse ja Ardusse. Kose-Uuemõisa piirkonda **ei nähta vastaval perioodil eelarvestrateegiaga ette mitte ühtegi eurot investeeringuteks haridussüsteemi**. Lisaks on Kose-Uuemõisa piirkonnast ära võetud varasemad investeeringud haridussüsteemi summas 595 000 EUR (7).
13. Kose uude lasteaeda kavandatakse 326 kohta, võrreldes praeguste võimalustega on see **18 kohta vähem**. Hetkel on Kose lasteaia filiaalis 344 kohta: Kose 198, Ravila 108, Habaja 38. Investeeringu maht 9 000 000 EUR (1). Uuringus on lk 34 välja toodud, et selle investeeringu käigus langeb kulu ühe lapse kohta kuus 64 eurole. Vastav matemaatika toimib ainult sel juhul, **kui suletakse Ravila ja Habaja lasteaiad**. Uuringus ei ole seda otseselt välja öeldud. Olukorras, kus Kose-Uuemõisas ja ka Kosel on rahvastik kasvutrendis ja lasteaia kohti napib, ei lahenda vastav investeering lasteaia kohtade probleemi, **vaid hoopis süvendab seda 18 koha võrra**.
14. Pidevalt muutavas olukorras tuleb Kose ja Kose-Uuemõisa tulevikuplaanid üle vaadata ja hinnata lisaks lasteaia kohtadele ka peatselt saabusvat koolikohtade probleemi. Kose-Uuemõisa piirkonnas on juba täna ühe põhikooli jagu lapsi olemas ja 4-5 aasta pärast tekib ka paralleelklass. Laste arvult oleme vallas teisel kohal, kuid põhikooli meil ei ole ja algkooli meie lapsed 4-5 aasta pärast ära ei mahu.
15. Uuringu investeeringute suurusjärgud ei ole õiged, **kuna laenurahas ei kajastata intresse**. Kui lisada intressid, siis kogu laenukulud 20. aasta peale tõusevad ca 1,5-1,7 korda. **Kontekstist on**

välja rebitud Kose-Uuemõisa mõisa investeeringud, kuna investeering sisaldab ka külakeskuse, raamatukogu, muuseumi viimist mõisaruumidesse, mis pole otseselt akuutse haridusprobleemiga seotud.

16. **Kose-Uuemõisa mõisa algkool.** Mõisa tänapäevani säilinud hooned on pärit 1850. aastatest. Mõisa algkooli osa lähteülesande panid kokku, kohalik elanik Kaisa Karron, KULA direktor Signe Sirel ja KULA hoolekogu esimees Indrek Hansen. Pole üheselt selge, kas kõiki lähteülesandes püstitatud eesmärke on võimalik täita, kuna sisulist projekteerimist ja arutelu pole alustatud. Küll on teada asjaolu, et paralleelklasse ei suuda see hoone teenindada, selline vajadus tekib Kose-Uuemõisa piirkonnas ca 4 aasta pärast st. et kooli mõisahoonesse üleviimisel tuleks arvestada ka kindlasti juurdeehitusega peale vana koolibloki lammutamist. Lisaks on teada ka asjaolu, et loomuliku valgustuse tase on sellel hoonel oluliselt madalam kui olemasolevatel kooliruumidel. Loomuliku valgustuse teemale on tähelepanu juhtinud ka Tervisekaitse vaneminspektor Anna Trapido.

Vajadused: Õpperuumide suurused: 24 last klassis, a`-2m2 põrandapinda õpilase kohta, klassiruumi suurus minimaalselt 48m2.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13332410?leiaKehtiv> ,

<https://www.riigiteataja.ee/akt/131052013012?leiaKehtiv>

KULA praegused algkooli ruumid on vahemikus 34,2-45,6m2 ja mahutavad sõltuvalt klassi suurusest 17-23 õpilast. Nende andmete alusel on võimalik maksimaalselt ruumidesse ära mahutada 79 õpilast.

Tulemused: Kose-Uuemõisa mõisa ruumid vajavad olulist siseruumide ümberkujundamist, et nad vastaksid tänapäevastele tingimustele ja mahutaksid ära piirkonna õpilased. Algkooli osa mahub osaliselt ära mõisahoonesse 2. korrusele ja osaliselt tuleb võtta kasutusele ka 1. korruse ruumid (saal, abiruumid, WC-d, koridorid), mis oleksid riskis kasutuses teiste 1. korrusele kavandatavate ruumidega. Lisaks vajab juurdeehitust ja vana lammutamist.

Olulised piirangud:

1. Tulenevalt rahvastiku tõusust Kose-Uuemõisa piirkonnas ja lisanduvatest laste hulgast ning vajadusest lisada lasteaia poolele juba täna ka teine moodul, ei mahuta ka mõisahoonesse kavandatud algkool 4-5 aasta pärast kõiki piirkonna algkooliealisi lapsi ära ja vajadus on suurema pinna järele.

17. **Kosejõe kool.** Mõisa kõrval olev Kosejõe koolihoone on rajatud nõukogude okupatsioonialajal 1960-el ja see oli erivajadustega õpilastele mõeldud üldhariduskool.

Vajadused: Õpperuumide suurused: 24 last klassis, a`-2m2 põrandapinda õpilase kohta, klassiruumi suurus minimaalselt 48m2.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13332410?leiaKehtiv>

<https://www.riigiteataja.ee/akt/131052013012?leiaKehtiv>

Tulemused: Endise Kosejõe kooli ruumid vajavad olulist siseruumide ümberkujundamist, et nad vastaksid tänapäevastele tingimustele ja mahutaksid ära piirkonna õpilased. Hoone on nii moraalselt kui füüsiliselt vananenud.

Olulised piirangud:

Endise Kosejõe kooli klassiruumid suudavad tänapäevaste nõuete alusel teenindada sõltuvalt klassiruumist 16-17 last, kuna olemasolevad klassiruumid on valdavalt 32-34m2 suurused. Klassiruumide suuremaks ehitamine eeldab sisemise kandekarkassi kapitaalset ümberehitust kuni vundamendini. Sel viisil koolihoone ümberehitamine on väga kapitalimahukas ja arvestades asjaolu, et hoone on ka nii moraalselt kui füüsiliselt vananenud ei pruugi ümberehitus olla odavam, kui samas mahus uue koolihoone rajamine.

18. 31.01.2022 avalikustati KOSE VALLA ARENGUKAVA 2035 Lisa 2: rahvastiku- ja teenusevajaduse prognoos <https://www.kosevald.ee/documents/824991/1759686/Lisa-2-rahvastikuprognoos.pdf/8e3d17f8-5b09-43c8-9fd8-5589813d27e6?version=1.0> Selle alusel oli näha, et Kose-Uuemõisa piirkonnas on olemas, seda ka pikas perspektiivis, terve põhikooli jagu

õpilasi, lisaks ületatakse teatud aastatel põhikooliealiste laste arv ja piirkonnas on tekkimas paralleelklassid. Käesolevaks hetkeks on selgunud, et Kose-Uuemõisa piirkonna ränne on ületanud B-stsenaariumi ja hetkel on prognoosi tulemused alahinnatud, mis tähendab, et lisanduvate laste ja inimeste arv on suurem, kui 31.01.2022 avaldatud prognoosis.

19. Kevadel 2022 käisid Indrek Hansen ja Eero Leedmaa Kose Vallavalitsusele tutvustamas Kose-Uuemõisa aleviku struktuurplaani mõtet, mille hulgas oli ka ettepanek rajada Kose-Uuemõisa põhikool. Struktuurplaani mõte baseerub pikal vaatel ja hõlmab aleviku terviklikku käsitlust läbi kaasaja elustandardi. Vallavalitsusele tehti ettepanek hoida potentsiaalse koolikinnistuna reservis Kose-Uuemõisas olev katastriüksus nimega "Erikooli".

KULA hoolekogu on jõudnud järgmistele järeldustele:

- ✓ Ei nõustu kooli likvideerimisega Kose-Uuemõisast.
- ✓ Arvestatav arutelu saab tekkida ainult juhul, kui KULA hoolekogule ja Kose-Uuemõisa piirkonna avalikkusele tutvustatakse Kose valla pikka haridusplaani, mis hõlmaks Kose-Uuemõisa ja Kose piirkonna põhikooliealiste laste mahutamist olemasolevatesse kooliruumidesse rände B stsenaariumis. Muuhulgas peab olema välja toodud kahe piirkonna lisapindade vajadus, kui selliseks peab vajadus tekkima.

KULA hoolekogu teeb järgmised ettepanekud:

- ✓ Viia ellu punktis 7 kirjeldatud tegevused, lisaks kaasajastada ja laiendada haridusasutuse köök, rekonstrueerida keldrikorruse ruumid ja hoone tehnosüsteemid, et tekiks eeldused täiendava mooduli paigalduseks.
- ✓ Vaadata üle lapsevanemate sissekirjutus, tulumaksu laekumiste ja lasteaiakohtade vahelised seosed ja vajadusel muuta tingimusi.
- ✓ Kaaluda eralastehoiu teenuse pakkumist vallas.
- ✓ Teostada Kose piirkonna elamuühikute analüüs samaväärsel või paremal tasemel nagu seda on tehtud punktis 8 Kose-Uuemõisa piirkonna osas ja tutvustada tulemusi KULA hoolekogule.
- ✓ Kaaluda ja tuua välja plussid ning miinused võrdsetel tingimustel KULA praeguste algkooli ruumide osas, mõisakooli rajatava algkooli osas ja uue põhikooli rajamise osas.
- ✓ Kaaluda riigigümnaasiumi vajadust valla territooriumile. Vajaduse selgumisel kirjutada sisse arengukavasse.
- ✓ Kirjutada arengukavasse sisse uue põhikooli rajamine Kose-Uuemõisa.
- ✓ Kose-Uuemõisa lapsed, noored ja ka täiskasvanud väärivad täismõõtmetes pallisaali ja spordihoonet, mis annab kõigile kohalikele elanikele piiranguteta võimaluse tervislikumale ja ka sportlikule eluviisile. Kose, Oru ja Ardu on piirkonnad, kus need privileegid on olemas. Kose-Uuemõisa, mis on oma rahvaarvu suuruselt valla teine alevik, neid privileege ei oma. Kose ja Oru saalid on juba praegusel hetkel piisavalt koormatud ja vaba ruumi on peamiselt ebasoodsatel aegadel. Kirjutada arengukavasse sisse uue spordihoone rajamine Kose-Uuemõisa.
- ✓ Kaaluda uue põhikooli hoone rajamist endise Kosejõe kooli hoone asemele ja selle integreerimist mõisahoone koosseisu.

Allikad:

1. AK2035-Lisa-1, <https://www.kosevald.ee/arengukava-2035-koostamine>
2. Kose valla lasteaiakohtade korraldamise alternatiivid <https://www.kosevald.ee/uuringud>
3. Koosolek 16.02.2022, <https://www.kula.ee/dokumendid/>

4. E-VALD <https://service.eomap.ee/kosevald/>
5. Maakasutusplaani väljavõte (Kose-Uuemõisa) <https://www.kosevald.ee/uldplaneering>
6. Kose valla teede ja tänavate teehoiukava aastateks 2022-2025 kinnitamine, <https://www.riigiteataja.ee/akt/423042022024>
7. Koosolek 21.09-27.09.2022 <https://www.kula.ee/dokumendid/>

Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kooli hoolekogu nimel

Lugupidamisega

Indrek Hansen
Hoolekogu esimees

Eero Leedmaa
Hoolekogu aseesimees